

Vannregion Vest-Viken

ÅRSRAPPORT

2017

Siljan – Farris vannområde

vann fra fjell til fjord

Innhold

1 Innledning.....	3
1.1 Historikk.....	3
1.2 Om vannområdet	3
2 Organisering av arbeidet i vannområdet	4
3 Økonomi	4
3.1 Regnskap 2017	5
3.2 Finansiering 2017	5
3.3 Ubrukte midler pr. 31.12.2017	5
4 Samarbeidsaktører i vannforvaltningsarbeidet.....	5
5 Medvirkning og eierskap til vannforvaltningsarbeidet	6
6 Tiltaksoppfølging	6
7 Utfordringer og flaskehalser.....	8
8 Behov i vannområdet framover	8
8.1 Økonomiske og personellmessige ressurser	8
8.2 Kompetanse.....	8
8.3 Planer.....	9
Annet	9

1 Innledning

Denne årsrapporten oppsummerer aktiviteten i vannområdet og beskriver hvordan den regionale vannforvaltningsplanen i vannregion Vest-Viken er fulgt opp i 2017.

Årsrapporten er behandlet av vannområdets styringsgruppe 27.3.2018

1.1 Historikk

I innledende fase (periode 2009 - 2013) bidro vannområdet med kunnskapsinnhenting for å beskrive og dokumentere tilstand, påvirkninger og utfordringer for vannmiljøet i vannområdet. Dette arbeidet er oppsummert gjennom karakterisering/klassifisering og vesentlige vannforvaltningsspørsmål. I neste fase utarbeidet vannområdet tiltaksanalyse som beskriver hvilke tiltak som er nødvendige for at vannforekomster som er i risiko skal nå målet om “god økologisk og kjemisk tilstand” innen de frister som framgår av vannforskriften og godkjent regional vannforvaltningsplan for vannregion Vest-Viken.

Arbeidet i Siljan - Farris vannområde er oppsummert i følgende delrapporter:

- Karakterisering, 10.2010.
- Vesentlige vannforvaltningsspørsmål, 21.6.2012.
- Lokal tiltaksanalyse, 6.5.2013.

I tillegg til disse delrapportene er alle relevante data fra arbeidet i vannområdet lagt inn i databasen Vann-Nett.

1.2 Om vannområdet

Figur 1: Kart over Siljan - Farrisvassdraget

Siljan – Farris vassdraget har et nedbørfelt som strekker seg fra litt sør for Skrimfjella i nord til Larviksfjorden i sør. Vassdraget består av ei hovedelv (stort sett kalles Siljanelva) som renner gjennom en rekke større vann fra Mykle i nord til Farris i sør. Nedbørfeltet ligger i Kongsberg, Siljan og Larvik kommuner med Porsgrunn og Skien som randkommuner med mindre arealer. Nedbørfeltet er 495 km² stort.

2 Organisering av arbeidet i vannområdet

Siljan - Farris vannområde ble etablert i 2009.

Dagens organisering:

Styringsgruppe, politisk, leder er ordfører Kjell A. Sølvørød, oppstartsmøte høsten 2017, medlemmer:

Medlem	Varamedlem
Kjell A. Sølvørød, Siljan kommune, Leder	
Ikke tildelt medlem, Porsgrunn kommune	
Rune Høiseth: Larvik kommune	
Lars W. Solheim, Vestfold fylkeskommune	
Telemark fylkeskommune: Jan Petter Gurholt (SV)	Lars Solbakken (V)

Arbeidsgruppa (Prosjektgruppa), en til to møter årlig, medlemmer:

Institusjon	Navn
Fritzøe skoger	Knut Malmquist
Fylkesmannen i Telemark	Arne Kjellsen
Fylkesmannen i Vestfold	Gunnar Kleven
Larvik kommune	Einar Kolstad
Vestfold Vann	Tanja Breyholtz
Siljan kommune	Kjell G Borgeraas
Siljan kommune	Andrea Tverå
Skagerrak energi	Åsmund Hasaas
Porsgrunn kommune	Anne Berit Holte
Telemark fylkeskommune	Ingrid Strande
Vestfold fylkeskommune	Lars W. Solheim

Vannområdekoordinator er ansatt, varighet på stillingen er 2017 – 2021 (forutsatt finansiering), stilling på 40 %, arbeidssted er Siljan kommunehus, Siljan kommune er vertskommune.

Økonomisk ansvarlig enhet (kommune/region) med adresse for overføring av midler: Siljan kommune, fakturaadresse: Sentrumsveien 105, Pb. 16, 3749 Siljan, Merkes: Funksjon 3602, Diverse 797.

Det er etablert en fast arbeidsgruppe i vannområdet, men ikke faste faggrupper. I forbindelse med lokal tiltaksanalyse i 2013, ble det opprettet flere faggrupper. Disse er ikke aktive nå, men holder kontakten i forhold til aktuelle problemstillinger.

3 Økonomi

Økonomien i vannområdet har vært god i 2017. Dette skyldes hovedsakelig den store tildelingen fra vannregionmyndigheten, som var en forsinket utbetaling av midler for 2015 og 2016.

3.1 Regnskap 2017

Post	Beskrivelse	Utgift, kr
Lønnsutgifter	Lønn, pensjon, forsikringer, arb. giveravgift, pc	279 153, 83 (202 461,- i lønn)
Møtekostnader		2331
Kurs/samlinger		4060
Kjøregodtgjøring		5029,88
Overvåking	Kun vannanalyser, annen overvåking er gjort av vannkoordinator, FMVE og Vestfold Vann	109 319
Annet (konsulenttenester m.m.), spesifiser	Fiske- og karpeundersøkelse og noe etterfakturerings arbeid som ble gjort i 2016	61 950
Evt. inntekter, spesifiser (Angi beløp med minusfortegn)		
	Samlede utgifter (eks moms)	461 843, 91

3.2 Finansiering 2017

Aktør/Bidragster	Beløp, kr.
Siljan kommune	30 000
Porsgrunn kommune	30 000
Larvik kommune	30 000
Vestfold fylkeskommune	30 120
Telemark fylkeskommune	60 000
Miljødirektoratet via Telemark fylkeskommune	60 000
Fylkesmannen i Vestfold	34 000
Fylkesmannen i Telemark	40 000
Miljødirektoratet (midler til prosjekt)	50 000
Stat (via VRM), (samlet betaling for flere år)	365 000
Sum	729 120

3.3 Ubrukte midler pr. 31.12.2017

Post	Beskrivelse	Kr.
Ubrukte midler, disponible til vannforvaltningsarbeidet i 2018 eller seinere .	Midler som har samlet seg opp gjennom årene, står på bundet driftsfond.	552 888

4 Samarbeidsaktører i vannforvaltningsarbeidet

En forutsetning for å nå de vedtatte miljømålene for vannforekomstene i vannområdet er at alle som har sektoransvar for vannrelaterte tema aktivt bidrar både i planfasen og når tiltak skal gjennomføres. Plan- og bygningsloven og vannforskriften fastslår medvirkningsplikt for offentlige aktører, og har dessuten bestemmelser om medvirkning fra andre interesserte, bl.a. gjennom høringer.

I Siljan – Farris vannområde har følgende aktører vært involvert i vannmiljøarbeidet.

Aktør	Styrings- gruppe	Arbeidsgruppe (Prosjekt)- gruppe	Annet/Kommentar
Vannregionmyndigheten			
Fylkesmannen i Vestfold		X	X (noe overvåking)
Fylkesmannen i Telemark		X	
Fylkeskommunen i Telemark	X	X	
Vestfold Fylkeskommune	X	X	
Siljan kommune	X	X	
Larvik kommune	X	X	
Porsgrunn kommune, ikke deltatt i 2017			X (overvåking ifm. drikkevannskilde)
Vestfold Vann		X	X (overvåking ifm drikkevannskilde)
Skagerak energi		X	
Fritzøe skoger (stor grunneier)		X	

5 Medvirkning og eierskap til vannforvaltningsarbeidet

Nettverksbygging og bevisstgjøring er viktige strategier for å gi flest mulig et eierskap og positive holdninger til et godt vannmiljø som et evigvarende, fornybart fellesgode. Åpenhet og medvirkning har derfor vært et førende prinsipp for planarbeidet både lokalt og regionalt.

- Arbeidet med fiskeundersøkelse i 4 lokaliteter i vassdraget, har skapt mer bevisstgjøring rundt det med fremmede arter i vassdraget (se neste kapittel).
- Samarbeidet med Vannregionmyndigheten og fylkeskommunene fungerer bra. Litt mindre kommunikasjon med sektormyndigheter og kommunene (bortsett fra vertskommune).
- I kommunene gjenspeiles hensynet til vannmiljø først og fremst i arealplandelen.
- Kommunene gjør en del arbeid og tiltak innenfor avløp, spesielt er det et økt fokus på spredte avløp, men konkrete tiltak krever mye ressurser og tid. Det er utfordrende for vannområdekoordinator å holde oversikt over andre sektormyndigheter utover kommunene i vannområdet. Her kan med fordel vannområdekoordinator orienteres mer og tas mer inn i pågående arbeid/tiltaksgjennomføring.
- Vannområdekoordinator har bistått vertskommunen iblant med problemstillinger innenfor ferskvannøkologi.

6 Tiltaksoppfølging

Gjennom tiltaksanalysen har vannområdet identifisert de tiltak som anses nødvendig for å oppnå de vedtatte vannmiljømålene. For vannforekomster som er angitt å være i risiko for ikke å nå de vedtatte miljømålene, skal tiltakene være operative (gjennomført eller igangsatt) seinest 3 år etter at regional plan for vannforvaltning er vedtatt, dvs. innen utgangen av 2018.

Ansvar for gjennomføring av tiltakene er adressert til de sektormyndighetene som har myndighet og virkemidler innenfor temaområdet for tiltakene. Tiltaksgjennomføring er ikke rettslig bindende, men det ligger klare føringer og forventninger i planlovverket om at alle myndigheter skal medvirke til måloppnåelse. Unnlatelser fra dette ansvaret, eller planer og tiltak som motvirker måloppnåelse, kan

medføre at overordnede myndigheter kan gripe inn med de virkemidlene som er hjemlet i sektorlovverk og i plan- og bygningsloven.

Vannområdet har prioritert tiltak som ligger best til rette og enklest å gjennomføre. Vannområdet har foreløpig ikke utarbeidet handlingsplan ift. prioritering av tiltak, dette blir nok en arbeidsoppgave for 2018.

Tiltaksgjennomføring i avløpssektoren følger i stor grad kommunale avløpsplaner, de planene tar ikke særlig hensyn til frister innenfor vanndirektivet eller å nå vannforekomstenes miljømål innen 2021. De fleste tiltak, som kommunene har ansvar for, vil ikke bli igangsatt ila 2018 og dermed utsatt til neste planperiode. Tiltak innenfor landbrukssektoren er avhengig av at bonden frivillig søker støtte i SMIL eller RMP midler og vil nok bli mer prioritert i neste planperiode.

Det ble i 2017 innvilget 50 000 kroner fra Miljødirektoratet til undersøkelse av 4 vannforekomster i Siljan – Farrisvassdraget. Undersøkelsen gikk ut på å bruke elfiskebåt til å undersøke om det er karpe i Heivannet og om den eventuelt hadde spredt seg videre i vassdraget. I tillegg ble vassdraget undersøkt for gjedde oppstrøms Sagafossen.

I 2017 har følgende tiltak blitt prioritert:

- Overvåking/problemkartlegging (ca. 40 %).
- Habitat – og flomtiltak i regulert elv (ca. 20 %).
- Tiltak mot fremmede arter (ca. 25 %).
- Landbrukstiltak (ca. 10 %).
- Spredte avløp (ca. 5 %).

Tiltak i de enkelte vannforekomstene rapporteres gjennom Vann-Nett/tiltaksmodul når databasen igjen blir tilgjengelig.

Figur 2: Elfiskebåten som ble brukt til undersøkelsen av vassdraget. Neste bilde er den største karpen som ble fanget under undersøkelsen.

Figur 3: Før -og etterbilde av et habitat – og flomtiltak i Vanebuelva (flere tiltak ble utført i elva).

7 Utfordringer og flaskehalser

- Daglig drift: innenfor en 40% stilling må arbeidet begrenses. Kunne ha satt i gang mer tiltaksgjennomføring hvis stillingsprosenten økes. Dette er spesielt innenfor temaene vannkraft og landbruk.
- Organisering og samarbeid: Forslag til endringer i vannforskriften vil skape uforutsigbarhet og usikkerhet i arbeidet en stund framover.
- Tiltaksgjennomføring fram mot 2021: Manglende ressurser til å gjennomføre tiltak hos sektormyndighetene, spesielt innenfor sektorene avløp og landbruk. Ny versjon av Vann-Nett og ny tiltaksmodul kommer sent i forhold til rapporteringsfristen 1. september.

8 Behov i vannområdet framover

Det bør vurderes nærmere om det er behov for å øke stillingsprosenten i vannområdet. Det skal skje mye arbeid framover, med handlingsplan for tiltak, rullering av vesentlig spørsmål og lokal tiltaksanalyse, gjennomføring og rapportering av tiltak. I tillegg gjør vannområdekoordinator mye av overvåkingen i vassdraget selv.

8.1 Økonomiske og personnlemessige ressurser

Post	2018	2019	2020	2021
Stillingsstørrelse (%), vannområdekoordinator	40 %	50 %	50 %	50 %
Lønn inkl. sos. utg., vannområdekoordinator	280 000	360 000	370 000	380 000
Følgkostnader (kontorhold, møter, kurs, reiser m.m)	50 000	50 000	50 000	50 000
Ekstern bistand/konsulentttjenester	50 000	50 000	50 000	50 000
Overvåkingskostnader*	80 000	80 000	80 000	80 000
Annet, spesifiser	50 000	50 000	50 000	50 000
Sum	510 000	590 000	600 000	610 000

*I tillegg bidrar vannverkene (Vestfold Vann, Porsgrunn og Larvik) med overvåkingsdata.

8.2 Kompetanse

Har behov for ny klassifiseringsveileder og kursing i vannportalen.

8.3 Planer

Det er behov for mer konkrete planer fra kommunene og landbrukssektorene når det gjelder tiltak innenfor deres ansvarsområder.

Annet